

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 16. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540297851376/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

naar han fortalte om en Dræng der var faldet i Rødesteene, som naar han berettede at en anden havde brækket sit Been; og at han blev ligesaa vel og undertiden bedre belønnet for at beskrive en Nabo-Piges ugudelige Hoved-Tøj; som for at sladdre om en andens barnagtige Trodsighed eller Dovenskab eller Ubluethed – og han mærkede sig at det ene var ligesaa vel en Synd, som det andet; lige-som det at brække Beenene og Halsen i Nøds Fald var ikke øyensyn-ligere en Straf af Himmelen end det at falde i Rønde-Steenen – Han fandt at et Ørtigen hørte ligesaa vel i den skrækkelige Rubric af Synderne imod det femte Bud, som et Mord; og at en Moder der gav sin Datter en nye Klædning drev ligesaa vel Af-Gudric, som Ca-naniterne – Og hvilken Mængde af Mordere og af Af-Guds-Dyrkere maatte han ikke finde? – Men at det var lige gyldigt, enten det var sandt eller usandt, som han fortalte; var det, som han til sin store Lykke, ikke opdagede, endskjønt man maae tilstaae at det var Forsyn-et, og langtira ikke Madame Kuchlein, at han kunde takke for den-ne Uvidenhed. –

Der var mange Laster, som han i saa spæd en Alder ikke kunde kjende af Navn, langt mindre have Leylighed at see – Der var Ugjet-ninger, Afskyeligheder, hvoraf den belæste eller erfarne Gamle un-der tiden til Belønning for sin Dyd, hverken kjender den egentlige Beskaffenhed eller Exempler – men som den lille Christian – for at faae Øynene opladte – for ret at lære at kjende den onde Verden, og at fatte Afskye for den – for i sin Tid at kunde tage sig desto bedre i agt – og for ikke af Uvidenhed, at fortie noget for sin Moder – i det mindste maatte have et Begreb om – Dette opod hans Øyne fuldkommen, og han var allerede i sit tiende Aar saa god en Kjender af alle Slags Laster, at det allene var Forsynets Beskjærmelse, hans gode Natur, og en medfødt Frygt, der gjorde at han ikke i sit tyvende var en Cartou-sche, eller en Aretin, eller en Edelmann. –

Klokken fra fire til fem var i Almindelighed en opbyggelig Time for vor lille Christian – da kom han af Skole –

»Nu min Christian, hvad har du seet i Skolen i Dag? – ventelig ikke noget got – sig kun frit – saa er du en kjon Søn – saa skal du faae Sukker – – men dersom du fortier noget – saa – –«

O Mama skulde aldrig kunde troe – – –

»O jeg troer det nok min Søn – jeg er destoværre alt for over be- viist derom – Ugudelighed gaar i Svang – Jeg frygter for endnu at

leve den Dag, at Himmels Straffe-Domme -- -- -- Men hvad var det du vilde sige? --

Der var Frue Ehren-Preises Frants -- -- --

»Har jeg ikke sagt det Broder Jammerfuld? -- Det er den ugudelige Kone, som Madame Peber-Quærn og Jomfrue Sjøp-sjøp har mistænkt -- og som jeg desto værre gjerne vil troe ikke uden Aarsag -- for den Veder-Styggelighed, -- -- -- som Lots Døtre begik -- --

Hvad begik Loths-Døtre Mama? --

»Man faaer dog give Barnet et Begreb derom, Broder Ebleskive -- for at han kan tage sig i Agt -- Loths Døtre gik ind til deres Papa --

Er det en Synd at gaae ind til sin Papa? -- O den Synd er jeg desto værre frie nok for at begaae --

»Næsviis! -- men Barnet veed ikke, hvad han siger -- Beed Himlen bevare dig -- du kunde gjøre det ligesaa galt -- om du ikke havde saa dydig en Moder -- Du er et Mandfolk lille Christian --«

Men begaaer jeg ikke da en Synd, hværgang jeg gaar ind til hende?

Ney Himlen være lovet, du er endnu for ung -- -- -- til det -- -- -- men jeg skal nok forklare dig det siden -- -- -- -- Barnet maae dog vide det -- Ikke sandt Broder Rodøye? --

Jo Søster -- for at tage sig i agt -- -- --

O ja Mama, jeg slipper hende ikke, førend hun siger mig, hvad det er at gaae ind -- -- --

»Men nu skal du først kjønt fortælle mig, hvad det er for en Ulykke at Ehren-Preises Frants har gjort --«

Nu, det er just ingen stor Ulykke --

»En stor Liderlighed i det mindste -- --

Det er det just heller ikke -- -- men -- --

»En stor Logn vil du sige -- --

Logn er det ikke heller -- -- men -- --

»Hvad er det da? --

Det er en stor hvid Fjær, som han har faaet i Hatten; og som klæder ham saa smukt -- saa rask -- --

»Og det kalder du ingen Ulykke -- ingen Liderlighed -- Men Barnet forstaaer det ikke -- Lad Broder Trang-Bryst forklare dig det? --

Men er det da saa stor en Synd Mama, at gaae med en hvid Fjær i Hatten? -- Ak! -- det seer saa frisk ud --

»Det er en Troldoms Synd -- Den stakkels elendige Frantz! -- men han er et Barn -- han er saa got som uskyldig -- dog vil den Fjær blive